

<p>میل به بقا و جاودانگی: هر انسانی میل به جاودانگی دارد واز مرگ و نابودی گریزان است و بسیاری از کارهای خود را برای حفظ و بقای خود انجام می‌دهد.</p> <p>میل به کمالات بی‌نهایت: انسان طالب و خواستار همه‌ی کمالات و زیبایی‌هاست؛ این طلب در هیچ حدی محدود نمی‌شود و پایان نمی‌پذیرد.</p>	<p>حکمت الهی</p>
<p>عدل الهی: خداوند به انسان‌ها وعده داده که هر کس را به آنچه استحقاق دارد برساند و حق کسی را ضایع نگرداند و به عدل رفتار کند ولی زندگی در این دنیا امکان تحقق این وعده را نمی‌دهد.</p>	<p>ضرورت معاد</p>
<p>قدرت نامحدود الهی: در آیاتی از قرآن به تفکر در قدرت بی‌کران الهی در آسمان‌ها و زمین سفارش شده تا موضوع معاد و زنده شدن مجدد انسان‌ها در آخرت، امری بعید و غیر ممکن ننماید.</p> <p>خلقت نخستین انسان: از آنجا که زنده کردن مجدد آدمی در آخرت امری آسان‌تر از آفرینش نخستین اوست، تفکر در آفرینش نخستین انسان، امکان معاد جسمانی را بر همگان آشکار می‌نماید.</p> <p>نظام مرگ و زندگی در طبیعت: تفکر در زنده شدن طبیعت در فصل بهار که یک جریان رایج و همیشگی است، موضوع امکان معاد جسمانی را اثبات می‌نماید.</p>	<p>امکان معاد</p>
<p>هدف‌مندی، غایت‌مندی و به حق آفریده شدن آسمان‌ها و زمین</p> <p>به عبث، بیهوده، پوچ و باطل آفریده نشدن آسمان‌ها و زمین</p> <p>ضرورت معاد را ثابت می‌کند و یک استدلال عقلی است.</p>	<p>حکمت الهی</p>

<p>توضیح بیشتر: درس ۱ سال دوم</p>	<p>آیه‌ی شریفه‌ی: (آل عمران، ۱۹۱)</p>
<p>(می‌گویند) پروردگارا تو این‌ها را بیهوده نیافریده‌ای</p>	<p>رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا</p>
<p>بیانگر ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی است.</p>	<p>پیام: این قسمت آیه، با اشاره به هدف‌مند بودن نظام جهان</p>

<p>توضیح بیشتر: درس ۱ سال دوم</p>	<p>آیه‌ی شریفه‌ی: (عنکبوت، ۴۴)</p>
<p>خداوند آسمان‌ها و زمین را به حق آفرید</p>	<p>خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ</p>
<p>بیانگر ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی است.</p>	<p>پیام: این قسمت آیه، با اشاره به حکیمانه بودن نظام جهان</p>

آیه‌ی شریفه‌ی: (احقاف، ۳)

توضیح بیش‌تر: درس ۲ سال دوم

مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى
[ما] آسمان‌ها و زمین را نیافریدیم
و آن‌چه را که میان آن دو است جز به حق سرآمدی معین و نامبرده شده
پایه: دو عبارت قرآنی: «بالحق» و «أجل مسمى» با اشاره به حکیمانه بودن نظام جهان بیانگر **ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی** است.

آیه‌ی شریفه‌ی: (تغابن، ۱)

توضیح بیش‌تر: درس ۲ سال دوم

هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
و او بر هر چیزی تواناست
پایه: عبارت قرآنی: «و هو علی کل شیء قدير»، بیانگر **قدرت** نامحدود خداوند از استدلال‌های **عقلی** در اثبات «امکان معاد» است.

آیه‌ی شریفه‌ی: (تغابن، ۳)

توضیح بیش‌تر: درس ۲ سال دوم

خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ
آسمان‌ها و زمین را به حق آفرید
و شما را صورت‌گیری کرد و صورت‌هایتان را نیکو آراست،
و بازگشت به سوی اوست.
پایه: دو عبارت: «خلق السماوات والأرض بالحق»، «وإليه المصير» با اشاره به «حکیمانه بودن نظام جهان»، بیانگر **ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی** می‌باشند.

آیه‌ی شریفه‌ی: (آل عمران، ۸۳)

توضیح بیش‌تر: درس ۲ سال دوم

أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْتَغُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعاً وَكَرْهاً وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ
آیا آن‌ها غیر از دین خدا را می‌جویند
حال آن‌که به فرمان اوست آن‌که در آسمان‌ها و زمین است خواه ناخواه
و همه به سوی او بازگردانده می‌شوند.
پایه: آیه‌ی شریفه‌ی: «وإليه يرجعون» بیانگر هدف‌مندی جهان و مبین **ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی** است.

بیت:

توضیح بیش‌تر: درس ۲ سال دوم

ما زبالاتیم و بالا می‌رویم
ما ز دریاییم و دریا می‌رویم
پایه: این بیت بیانگر «هدف‌مندی و غایت‌مندی» جهان و **مؤید** «ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی» است.

آیه‌ی شریفه‌ی: (آل عمران، ۸۳)

توضیح بیش‌تر: درس ۲ سال دوم

أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْتَغُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعاً وَكَرْهاً وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ
آیا آن‌ها غیر از دین خدا را می‌جویند
حال آن‌که به فرمان اوست آن‌که در آسمان‌ها و زمین است خواه ناخواه
و همه به سوی او بازگردانده می‌شوند.
پایه: آیه‌ی شریفه‌ی: «وإليه يرجعون» بیانگر هدف‌مندی جهان و مبین **ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی** است.

آیه‌ی شریفه‌ی: (روم، ۲۴)

توضیح بیش‌تر: درس ۲ سال دوم

وَمِنْ آيَاتِهِ يَرْسِلُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ...
و از نشانه‌های او [این که] برق را برای شما بیم‌آور و امیدبخش می‌نماید، از آسمان به تدریج آبی فرو می‌فرستد، که به وسیله‌ی آن، زمین را پس از مرگش زنده می‌گرداند...
پیا: عبارت: «فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا»، بیانگر «نظام مرگ و زندگی در طبیعت» و یک استدلال عقلی در اثبات امکان معاد است.

آیه‌ی شریفه‌ی: (عنکبوت، ۲۰)

توضیح بیش‌تر: درس ۵ سال دوم

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
بگو در زمین بگردید و بنگرید چگونه آفرینش را آغاز کرده است پس خدا آفرینش آخرت را پدید آورد همانا خدا بر هر چیزی تواناست
پیا: ۱- عبارت قرآنی: «كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ»، با اشاره به «آفرینش نخستین جهان» بیانگر «امکان وقوع معاد جسمانی» است.
۲- عبارت قرآنی: «إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»، با اشاره به «قدرت نامحدود الهی»، «امکان وقوع معاد جسمانی» را بیان می‌کند.

آیه‌ی شریفه‌ی: (جاثیه، ۲۲)

توضیح بیش‌تر: درس ۵ سال دوم

وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ
و خدا آسمان‌ها و زمین را به حق آفرید تا هر کس پاداش یابد بدانچه کرده است، و به آنها ظلم نمی‌شود
پیا: ۱- عبارت قرآنی: «وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ» با اشاره به «حکمت الهی»، به اثبات «ضرورت و حتمی بودن معاد» می‌پردازد.
۲- عبارت قرآنی: «وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ» با اشاره به «عدل الهی»، به اثبات «ضرورت و حتمی بودن معاد» می‌پردازد.

آیه‌ی شریفه‌ی: (نساء، ۸۷)

توضیح بیش‌تر: درس ۶ سال دوم

لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَ مَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا
و به یقین همه‌ی شما را در روز رستاخیز جمع می‌کند شک‌ی در آن نیست و چه کسی از خداوند راستگوتر است
پیا: این سه عبارت قرآنی، «لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ»، «لَا رَيْبَ فِيهِ» و «وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا» از قطعی و حتمی بودن وقوع معاد جسمانی سخن می‌گویند که جای هیچ شک و شبهه‌ای باقی نمی‌گذارد. (استدلال نقلی)

آیات شریفه‌ی: (مؤمنون، ۱۱۵ و ۱۱۶)

توضیح بیش‌تر: درس ۶ سال دوم

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ
آیا پنداشته‌اید شما را بیهوده آفریده‌ایم و به سوی ما بازگردانده نمی‌شوید؟
پیا: هر دو عبارت قرآنی: «أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا»، «وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ» با اشاره به **حکیمانه** بودن نظام هستی، یک استدلال عقلی در اثبات **ضرورت** معاد در پرتو **حکمت** الهی است.

آیهی شریفه‌ی: (ص، ۲۷)
توضیح بیش‌تر: درس ۶ سال دوم

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا
ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا
فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ

و آسمان‌ها و زمین و آنچه میان آن‌هاست را به بیهوده نیافریدیم
این است گمان آنان که کفر ورزیدند
پس وای بر کافران از آتش

پدیه: ۱- بر اساس آیهی شریفه‌ی: «وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا»، به عبث و بیهوده خلق نشدن آسمان‌ها و زمین و آنچه میان آن‌هاست، بیانگر **هدف‌مندی** جهان است که **ضرورت** معاد را در پرتو **حکمت** الهی ثابت می‌کند.
۲- در عبارت شریفه‌ی: «ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا»، به باطل آفریده شدن آسمان‌ها و زمین (ذلک)، پندار کافران (ظن الذين كفروا) معرفی شده که این مفهوم، مؤید **ضرورت** معاد در پرتو **حکمت** الهی است.

آیهی شریفه‌ی: (ص، ۲۸)
توضیح بیش‌تر: درس ۶ سال دوم

أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ
أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ

آیا قرار می‌دهیم کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند
مانند تبهاران در زمین
یا قرار خواهیم داد پرهیزکاران را همچون بدکاران

پدیه: ۱- عبارت شریفه‌ی: «أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ» به **برابر نبودن** «اهل ایمان و عمل صالح» با «مفسدان» در پیشگاه خداوند اشاره داشته و بر همین اساس **ضرورت** معاد را در پرتو **عدل** الهی ثابت می‌کند.
۲- عبارت شریفه‌ی: «أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ»، نیز با اشاره به **برابر نبودن** «پرهیزکاران» و «بدکاران» **ضرورت** معاد را در پرتو **عدل** الهی ثابت می‌کند.

(رسول خدا ص) می‌فرماید:
توضیح بیش‌تر: درس ۶ سال دوم

بِالْعَدْلِ قَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ
پدیه: این حدیث، **ضرورت معاد** را در پرتو **عدل الهی** ثابت می‌کند.

آسمان‌ها و زمین براساس عدل پابرجاست

آیات شریفه‌ی: (قیامت، ۳ و ۴)
توضیح بیش‌تر: درس ۶ سال دوم

أَيُخْسِبُ الْإِنْسَانُ أَلَّنْ نَجْمَعُ عِظَامَهُ
بَلَىٰ قَادِرِينَ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ

آیا انسان می‌پندارد که استخوان‌های او را هرگز جمع نمی‌کنیم؟
بلی ما قادریم (حتی) سر انگشتان او را هم درست گردانیم.

پدیه: این دو آیه، به دلیل اشاره به «**قدرت نامحدود خداوند**» (قادرین)، یک استدلال **عقلی** در اثبات **امکان معاد** می‌باشند.

آیات شریفه‌ی: (یس، ۷۸ و ۷۹)
توضیح بیش‌تر: درس ۶ سال دوم

وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ
قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ
قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ
وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ

و برای ما مثلی آورد و آفرینش خود را فراموش کرد؛
گفت: «چه کسی این استخوان‌ها را که چنین پوسیده است زندگی می‌بخشد؟»
بگو: «همان کسی که نخستین بار آن را پدید آورد
و اوست که به هر [گونه] آفرینشی داناست.»

پدیه: این دو آیه، یک استدلال **عقلی** می‌باشند که با اشاره به **خلقت نخستین انسان (أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةً)**، **امکان** معاد جسمانی را ثابت می‌کنند.

آیهی شریفه: (روم، ۱۹)

توضیح بیش‌تر: درس ۶ سال دوم

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ
 زنده را از مرده بیرون می‌آورد و مرده را از زنده بیرون می‌آورد،
 و زمین را بعد از مرگش زنده می‌سازد؛
 و بدین‌گونه [از گورها] بیرون آورده می‌شوید.

پایه: عبارت‌های این آیه، با استناد به «نظام مرگ و زندگی در طبیعت»، از استدلال‌های عقلی قرآن، در اثبات امکان معاد است.

آیهی شریفه: (فاطر، ۹)

توضیح بیش‌تر: درس ۶ سال دوم

وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتَثِيرُ سَحَابًا فُسُقْنَاهُ إِلَى بَلَدٍ مَيِّتٍ فَأَحْيَيْنَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ الْفُشُورُ
 خداست آن که بادهای را فرستاد تا ابری را پراکنده و دگرگون کرده
 سپس آن ابر را به سوی سرزمین مرده‌ای رانده
 و آنگاه زمین را که مرده بود، به وسیله‌ی آن زنده کردیم.
 زنده شدن در قیامت نیز چنین است.

پایه: این آیه، با اشاره به استدلال «نظام مرگ و زندگی در طبیعت (فأحيينا به الأرض بعد موتها)»، امکان معاد جسمانی را ثابت می‌کند و یک استدلال عقلی است.

آیهی شریفه: (فصلت، ۲۱)

توضیح بیش‌تر: درس ۸ سال دوم

وَقَالُوا لَجُلُودُهُمْ لَمْ يَشْهَدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ
 و به پوست [بدن] خود می‌گویند: «چرا بر ضد ما شهادت دادید؟»
 می‌گویند: «همان خدایی که هر چیزی را به زبان درآورده ما را گویا گردانیده است،
 و او نخستین بار شما را آفرید و به سوی او برگردانیده می‌شوید.

پایه: دو عبارت قرآنی: «وهو خلقكم أول مرة» و «وإليه ترجعون» به‌ترتیب به اثبات: «امکان معاد» از طریق «خلقت نخستین انسان» و «ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی» می‌پردازند.

آیهی شریفه: (طه، ۵۰)

توضیح بیش‌تر: درس ۲ سال سوم

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى
 گفت پروردگار ما کسی است که هر چیزی را آفریده
 و سپس هدایتش کرده است.

پایه: حرکت همه‌ی مخلوقات به سوی هدف در هدایت عمومی بیانگر هدف‌مندی و حکیمانه بودن نظام خلقت و مبین ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی است.

آیهی شریفه: (یونس، ۲۳)

توضیح بیش‌تر: درس ۱ سال چهارم

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَأَنْتُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
 ای مردم! ستم و سرکشی شما تنها به زبان خودتان است،
 بهره‌ای از زندگی دنیا می‌برید سپس بازگشت شما به سوی ماست
 و شما را بدانچه می‌کردید آگاه کنیم.

پایه: عبارت قرآنی: «ثم إلينا مرجعكم» یک استدلال عقلی در اثبات ضرورت معاد در پرتو حکمت الهی است.

آیهی شریفه: (آل عمران، ۱۰۹)

توضیح بیش‌تر: درس ۲ سال چهارم

هر آن چه در آسمان‌ها و زمین است از آن خداوند است.
و بازگشت همه‌ی امور به سوی خداست.

وَلِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ
وَإِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

پایه: عبارت شریفه: «وإلى الله ترجع الأمور» به «هدف‌مندی جهان» اشاره دارد، و مبتنی بر **ضرورت** معاد در پرتو **حکمت** الهی است.

آیهی شریفه: (حشر، ۲۰)

توضیح بیش‌تر: درس ۴ سال چهارم

«ساکنان آتش» با «یاران بهشت» یکسان نیستند و فقط یاران بهشت هستند که نجات می‌یابند.

پایه: این آیه، با اشاره به نابرابر بودن نیکوکاران و بدکاران، بیانگر **ضرورت معاد** در پرتو **عدل الهی** است.

آیهی شریفه: (فاطر، ۴۰)

توضیح بیش‌تر: درس ۵ سال چهارم

همانا خداوند نکه می‌دارد آسمان‌ها و زمین را از منحرف شدن
و اگر منحرف شوند نکه نمی‌دارد آن دو را هیچ کسی بعد از او ...

إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ أَنْ تَزُولَا
وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِهِ ...

پایه: «حفظ جهان از زوال و نابودی» توسط ناخدای دارای علم و قدرت بی‌پایان آن □ / گویای «حکیمانه بودن نظام جهان» و اثبات‌کننده‌ی **ضرورت معاد** در پرتو **حکمت الهی** است.

آیهی شریفه: (انعام، ۱۶۰)

توضیح بیش‌تر: درس ۶ سال چهارم

...و هر کس کار بدی بیاورد جز مانند آن جزا نیابد
و بر آنان ستم نرود

...وَمَن جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا
وَهُمْ لَا يَظْلَمُونَ

پایه: مجازات گناه‌کاران به میزان اعمالشان (ومن جاء بالسَّيِّئَةِ فلا يجزى إلا مثلهَا و هم لا يظلمون)، □ / بیانگر **ضرورت معاد** در پرتو **عدل الهی** است.

آزمون

۱۶- در آیهی شریفه: «الله لا اله الا هو ليجمعنكم الى يوم القيامة لا ريب فيه و من اصدق من الله حديثاً» به ترتیب به چه نکاتی اشاره شده است؟
(سراسری زبان ۹۲)

- (۱) توحید ذاتی و عملی - دور از تردید بودن حشر همگان در قیامت - اثبات صدق دعوت پیامبران
- (۲) توحید عملی و ذاتی - دور از تردید بودن حشر همگان در قیامت - اثبات صدق دعوت پیامبران
- (۳) توحید عملی و ذاتی - معاد جسمانی - بی‌اساس بودن تردید منکران معاد و دور از دروغ بودن وحی الهی
- (۴) توحید ذاتی و عملی - حقانیت رستاخیز - خالی از تردید بودن آن به دلیل صادق‌القول بودن خداوند

۱۷- هرگاه بخواهیم حقانیت رستاخیز را «مبتنی بر عدل و حکمت خداوند» اثبات کنیم، به ترتیب پیام آیات ... و ... حاکی از این موضوع می‌باشد.
(سراسری تجربی ۹۲)

- (۱) ام نجعل الذين آمنوا و عملوا الصالحات كالمفسدين في الارض - ام نجعل المتقين كالفجار
- (۲) افحسبتم انما خلقناكم عبثاً و انكم الينا لا ترجعون - ام نجعل الذين آمنوا و عملوا الصالحات كالمفسدين في الارض
- (۳) ما خلقنا السماء و الارض و ما بينهما باطلاً ذلك ظن الذين كفروا - افحسبتم انما خلقناكم عبثاً و انكم الينا لا ترجعون
- (۴) ام نجعل الذين آمنوا و عملوا الصالحات كالمفسدين في الارض - افحسبتم انما خلقناكم عبثاً و انكم الينا لا ترجعون

۱۸- آیهی شریفهی «قل یحییها الذی انشاهاول مرّة و هو بکلّ خلق علیم» در پاسخ کسانی است که ... بودند و بیانگر ... است.

(سراسری ریاضی ۹۲)

(۱) منکر معاد جسمانی - اثبات امکان معاد (۲) منکر تجرد روح - اثبات امکان معاد
(۳) منکر معاد جسمانی - آفرینش مجدد انسان (۴) منکر تجرد روح - آفرینش مجدد انسان
۱۹- پیام آیات شریفهی: «ایحسبالانسان انّ نجمع عظامه * بلی قادرین علی ان نسوی بنانه» پاسخی بر شبههی منکران معاد است که آفرینش مجدد برای ... ترسیم شده است.

(سراسری هنر ۹۲)

(۱) جسمانی - امکان - پیوستن به روح در آخرت (۲) روحانی - امکان - پیوستن به روح در آخرت
(۳) جسمانی - ضرورت - تجلّی قدرت غیر محدود خداوند (۴) روحانی - ضرورت - تجلّی قدرت غیر محدود خداوند
۲۰- پیام آیهی شریفهی: «یُخرج الحیّ من المیت و یُخرج المیت من الحیّ و یُحیی الارض بعد موتها و کذلک تُخرجون» پاسخی بر شبههی معاد ... است که ... آفرینش مجدد برای ... ترسیم شده است.

(سراسری زبان ۹۲)

(۱) جسمانی - امکان - پیوستن به روح آخرت (۲) روحانی - امکان - پیوستن به روح در آخرت
(۳) جسمانی - ضرورت - تجلّی قدرت غیر محدود خداوند (۴) روحانی - ضرورت - تجلّی قدرت غیر محدود خداوند
۲۱- از دقت در دو آیهی شریفهی: «و ضرب لنا مثلاً و نسی خلقه و قال من یحیی العظام و هی رمیم * قال یحییها الذی انشاهاول مرّه و هو بکلّ خلق علیم» به وقوع معاد در بعد پی می‌بریم.

(سراسری تجربی ۹۱)

(۱) امکان - روحانی که بخش ثابت وجود انسان و بری از تغییر و تحول است
(۲) ضرورت - روحانی که بخش ثابت وجود انسان و بری از تغییر و تحول است
(۳) ضرورت - آفرینش مجدد جسم برای پیوستن روح منزّه از تجزیه و استهلاک به آن
(۴) امکان - آفرینش مجدد جسم برای پیوستن روح منزّه از تجزیه و استهلاک به آن

۲۲- آن‌جا که انسان‌های با ایمان و درستکاران خائف از خداوند در طول زندگی، تبعیت از عقل و فطرت را بی‌کم و کاست به ظهور می‌رسانند و آن‌جا که محدودیت دنیا، مانع وصول چنین افراد به پاداش درخور می‌شود. به ترتیب به معاد در پرتو ... و مفهوم می‌گردد که آیهی شریفهی: «ام نجعل المتّقین کالفجار» حاکی از امر است.

(سراسری هنر ۹۱)

(۱) ضرورت - حکمت - عدل - دوّم (۲) امکان - عدل - حکمت - نخستین
(۳) امکان - حکمت - عدل - دوّم (۴) ضرورت - عدل - حکمت - نخستین

(سراسری تجربی ۸۸)

۲۳- پیام کدام آیه با دیگر آیات متفاوت است؟
(۱) قل یحییها الذی انشاهاول مرّة و هو بکلّ خلق علیم
(۲) قل هی للذین امنوا فی الحیوة الدنیا خالصة یوم القیامة
(۳) و ضرب لنا مثلاً و نسی خلقه قال من یحیی العظام و هی رمیم
(۴) ایحسبالانسان ان لن نجمع عظامه بلی قادرین علی ان نسوی بنانه

(سراسری انسانی ۸۸)

۲۴- تمام آیات دال بر تحقق معاد جسمانی است، به استثنای آیه:
(۱) و وفیت کل نفس ما عملت و هو اعلم بما یفعلون
(۲) قل یحییها الذی انشاهاول مرّة و هو بکلّ خلق علیم
(۳) و ضرب لنا مثلاً و نسی خلقه و قال من یحیی العظام و هی رمیم
(۴) ایحسبالانسان ان لن نجمع عظامه بلی قادرین علی ان نسوی بنانه

(سراسری خارج از کشور ۸۷)

۲۵- مفهوم بیت «آن‌چه از دریا به دریا می‌رود / از همان‌جا کآمد، آن‌جا می‌رود» به کدام مورد اشاره ندارد؟
(۱) الله لا اله الا هو لیجمعنکم الی یوم القیامة لا ریب فیہ
(۲) افحسبتم انما خلقناکم عبثاً و انکم الینا لا ترجعون
(۳) یا قوم انما هذه الحیوة الدنیا متاع و ان الآخرة هی دار القرار
(۴) ام نجعل الذین امنوا و عملوا الصالحات کالمفسدین فی الارض ام نجعل المتّقین کالفجار